

ĐÚC KẾT “THẦN HỌC THỊNH VƯỢNG”

(Mục sư Lê Thiện Dũng)

I. TÓM TẮT VỀ THẦN HỌC THỊNH VƯỢNG

1) Quan điểm của Thần Học Thịnh Vượng

Thần Học Thịnh Vượng (Prosperity Theology), còn được gọi là Phúc Âm Thịnh Vượng (Prosperity Gospel), là quan điểm cho rằng đức tin sẽ mang lại sự thịnh vượng về tài chính và sức khỏe. Quan điểm của Thần Học Thịnh Vượng có thể được tóm tắt như sau:

1. *Thịnh vượng là ý muốn của Chúa* (Phục 8:18; Thi 25:12,13; Giê 29:11; Giăng 10:10; Phi-líp 4:19; 3 Giăng 1:2; v.v...).

2. *Đức tin là chìa khóa để được thịnh vượng*. Đức tin phải thể hiện qua hành động như tuyên xưng bằng lời nói, cầu nguyện đúng cách, dâng hiến tiền bạc (Mác 11:22-24; Ma-la-chi 3:10).

3. *Đức tin thể hiện qua “Lời Đức Tin” (Word of Faith)*. Theo Kenneth E. Hagin (1917–2003), “Lời Đức Tin” là *Lời Chúa được nói ra (rhema)*. Bởi đức tin, những lời hứa của Chúa cần được “công bố” để trở thành hiện thực. Liên quan đến Lời Đức Tin là “Lời tuyên xưng tích cực” (positive confession), chỉ về việc sử dụng những lời nói lạc quan và tích cực (Mác 11:23; Rô-ma 10:17; Châm Ngôn 18:21, Mác 7:34; Giăng 11:42; Công Vụ 3:6, v.v...)

4. *Thịnh vượng là dấu hiệu của đức tin*. Sự thành công, giàu có, sức khỏe, và thịnh vượng vật chất được coi là kết quả và dấu hiệu của người có đức tin (Phục Truyền 28:1-14).

5. *Gieo để gặt*. Với khái niệm “Đức tin hạt giống” (*Seed-Faith*), Oral Roberts tin rằng người dâng hiến tiền bạc, tức là gieo hạt giống, sẽ gặt được những phước lành của Chúa gấp bội, bao gồm tài chính, sức khỏe, và thành công trên nhiều phương diện (Ma-la-chi 3:10; I Cô 9:6; Lu-ca 6:38, v.v...)

Ngoài việc trích dẫn và giải thích một số câu Kinh Thánh, các nhà Thần Học Thịnh Vượng cũng đưa ra một số quan điểm thần học theo hướng “thịnh vượng” sau đây:

Thần học sáng tạo (Creation Theology): Thần Học Thịnh Vượng cho rằng con người được tạo dựng theo hình ảnh Đức Chúa Trời nên được hưởng sự giàu có trong thế giới vật chất mà Ngài sáng tạo.

Thần học giao ước (Covenant Theology): Dựa vào giao ước giữa Chúa và con dân Ngài (chẳng hạn giao ước Áp-ra-ham), Thần Học Thịnh Vượng giải thích rằng những ai giữ vững đức tin và tuân theo luật pháp của Chúa sẽ được Ngài ban phước lành về mọi mặt, bao gồm cả tài chính và sức khỏe, như một phần của giao ước. Cơ Đốc nhân cũng là con cháu Áp-ra-ham nên cũng nhận được lời hứa của Chúa cho Áp-ra-ham.

Thần học chuộc tội toàn diện (Comprehensive Atonement). Sự chuộc tội của Chúa Giê-xu không chỉ mang lại sự cứu rỗi linh hồn mà còn phục hồi mọi khía cạnh của cuộc sống, bao gồm cả sự thịnh vượng vật chất và sức khỏe.

2) Nguồn gốc của Thần Học Thịnh Vượng

Thần Học Thịnh Vượng xuất hiện từ thế kỷ 19 trong các hệ phái Ngũ Tuần và Ân tứ (Pentacostal & Charismatic). Quan điểm của Thần Học Thịnh Vượng đã chịu ảnh hưởng từ những phong trào trước đó.

- *Phong trào Tư Tưởng Mới (New Thought Movement)*. Chịu ảnh hưởng sâu sắc từ phong trào Tư tưởng Mới của Phineas P. Quimby (1802-1866), Emma Curtis Hopkins (1849-1925), Ernest Holmes (1887-1960), v.v... Thần Học Thịnh Vượng tin rằng đức tin và lời tuyên xưng tích cực có thể mang lại một cuộc sống giàu có, sức khỏe, và thành công. Mỗi tín hữu đều có thể tiếp cận với những phước lành của Thượng Đế nhờ đức tin cá nhân và thực hành tôn giáo đúng đắn.

- *Phong trào Chữa bệnh bằng đức tin (Faith Healing Movement)*. Chịu ảnh hưởng Phong trào Tư tưởng mới, ông Essek William Kenyon (1867-1948) xây dựng một thần học về sức khỏe với niềm tin rằng Chúa muốn các con cái Ngài sống khoẻ mạnh và sự chữa lành là một phần của sự cứu rỗi. Kenyon nhấn mạnh rằng “Lời Đức Tin” (Word of Faith) đem lại sự chữa lành. Các nhân vật tiên phong của phong trào Thần Học Thịnh Vượng như Oral Roberts và Kenneth Hagin đã chịu ảnh hưởng mạnh mẽ bởi Phong trào Chữa bệnh bằng đức tin của Kenyon.

3) Sự hình thành Thần Học Thịnh Vượng

Mục sư Oral Roberts (1918-2009), thuộc hệ phái Ngũ Tuần, được xem là người khởi xướng Thần Học Thịnh Vượng. Ông rao giảng với niềm tin rằng (1) Chúa muốn con cái Ngài khoẻ mạnh thể xác và thịnh vượng vật chất; (2) đức tin vào Chúa và tin tưởng vào các phép lạ có thể mang lại tài chính, sức khỏe và thành công trong cuộc sống. Trong cuốn *Miracles of Seed-Faith*, ông trình bày nguyên tắc “Hạt giống đức tin” (*Seed-Faith*), cho rằng khi bạn “gieo” một hạt giống đức tin (thường là tiền bạc hoặc công sức), bạn sẽ được Chúa trả lại bằng sự thịnh vượng và phước lành. Qua truyền hình, mục vụ của ông đã tiếp cận được hàng triệu người. Nhờ ảnh hưởng, ông đã quyên góp và thành lập Đại học Oral Roberts. Vào thời kỳ đỉnh cao, mục vụ của Oral Roberts đã mang lại doanh thu hàng năm lên đến 110 triệu đô la.

4) Những yếu tố thúc đẩy sự phát triển Thần Học Thịnh Vượng

Trong những năm 1970 và 1980, Thần Học Thịnh Vượng phát triển nhanh chóng qua sự rao giảng của Kenneth Copeland và Kenneth Hagin. Chúng ta có thể thấy nhiều yếu tố tác động giúp Thần Học Thịnh Vượng phát triển nhanh chóng, đặc biệt là khoa Tâm lý học Tích cực (Positive Psychology) với khái niệm “Dự đoán tự thành tựu” (Self-fulfilling Prophecy) của Robert K. Merton, khái niệm “Tư duy tích cực” (Positive Thinking) của Norman Vincent Peale, và Thần Học Tự Trọng (The Theology of Self-Esteem) của Robert Schuller.

Ngoài những yếu tố tư tưởng nêu trên, các yếu tố khác như yếu tố *xã hội học* (giàu có và thành công như là mục tiêu của xã hội hiện đại), yếu tố *kinh tế học* (cuộc Đại Khủng Hoảng vào cuối thập niên 1920 và kéo dài đến giữa thập niên 1930); Kinh tế thị trường tự do (Free Market Economics), yếu tố *văn hoá* (Giấc mơ Mỹ, Văn hóa tiêu thụ, Văn hóa thành tích, sự phát triển của công nghệ truyền thông...) cũng đã góp phần thúc đẩy sự phát triển của Thần Học Thịnh Vượng.

5) Những khuôn mặt tiêu biểu của Thần Học Thịnh Vượng

Những khuôn mặt nổi bật của phong trào Thần Học Thịnh Vượng bao gồm Oral Roberts (1918-2009), Kenneth E. Hagin (1917- 2003), C. Peter Wagner (1930-2016), Kenneth Copeland (1936 -), Creflo Dollar (1962 -), Joyce Meyer (1943-); Benny Hinn (1952-), Joel Osteen (1963 -), Joseph Prince (1963-), Paula White (1966-), v.v...

II. NHẬN ĐỊNH VỀ THẦN HỌC THỊNH VƯỢNG

Thần Học Thịnh Vượng đã thu hút nhiều người. Trên một phương diện, họ đã thành công khi nhà thờ của họ là những *megachurch* với số tín hữu đông đảo, cơ sở vật chất qui mô, tài chánh phong phú.

Nhìn từ góc độ tâm lý học, Thần Học Thịnh Vượng thường rao giảng những sứ điệp tích cực đem lại hi vọng. Nhấn mạnh rằng Chúa muốn con cái Ngài thành công và thịnh vượng, Thần Học Thịnh Vượng khuyến khích tín hữu sống lạc quan, tin tưởng rằng cuộc sống của họ có thể thay đổi theo hướng tích cực, bao gồm tài chính, sức khỏe, và hạnh phúc khi họ có đức tin nơi Chúa. Thần Học Thịnh Vượng thúc đẩy tinh thần tự lực, khuyến khích tín hữu phấn đấu để phát triển bản thân để đạt đến những kết quả tích cực trong cuộc sống cá nhân và xã hội, đặc biệt sự thịnh vượng tài chính.

Tuy nhiên, Thần Học Thịnh Vượng có cái nhìn phiến diện không phù hợp với quan điểm toàn diện của Kinh Thánh. Họ quá chú trọng đến thịnh vượng vật chất như là bằng chứng của đức tin và thường bỏ

qua những sứ điệp tâm linh sâu sắc như tội lỗi, ăn năn, đời sống thánh khiết vốn là những chân lý nền tảng của Cơ Đốc giáo.

1) Giàu, có gì sai?

Giàu không có gì sai. Tiền bạc không có gì xấu. Vui hưởng của cải Chúa ban cho không phải là tội (1 Ti-mô-thê 6:17). Chúa Giê-xu không kết tội người giàu nhưng Ngài thường nói đến nguy cơ của sự giàu có. Trong Mác 10:17-24, Chúa bảo người thanh niên giàu có bán gia tài phân phát cho người nghèo nhưng anh ta đã buồn rầu bỏ đi. Giàu có đã cản trở người thanh niên hưởng được sự sống đời đời. Gốc rễ của mọi điều ác không phải là tiền bạc mà là lòng tham tiền bạc, vì đó là “cội-rễ mọi điều ác, có kẻ vì đeo-đuôi nó mà bội đạo, chuốc lấy nhiều điều đau-đớn” (1 Ti-mô-thê 6:10).

Chúng ta cần tiền nhưng đừng xem tiền là ưu tiên số một của đời sống. Chúa không muốn chúng ta chỉ lo kiếm tiền và tích lũy của cải, và Ngài đã cảnh cáo, “Của cải người ở đâu thì lòng người ở đó... Chẳng ai được làm tôi hai chủ... Các người không có thể làm tôi Đức Chúa Trời lại làm tôi Ma-môn nữa” (Ma-thi-ơ 6:21-24). Thay vì chú tâm vào của cải vật chất, Ngài muốn chúng ta chú tâm đến linh hồn, vì “Người nào nếu được cả thiên-hạ mà mất linh-hồn mình, thì có ích gì? Vậy thì người lấy chi mà đổi linh-hồn mình lại?” (Ma-thi-ơ 16:26). Thay vì thịnh vượng vật chất, Chúa Giê-xu nhiều lần nhấn mạnh tầm quan trọng của sự giàu có tâm linh.

Giàu có không có gì sai, nhưng khi nói về sự giàu có, Chúa Giê-xu thường kèm theo lời cảnh báo, chẳng hạn "Con lạc đà chui qua lỗ kim còn dễ hơn người giàu vào Nước Đức Chúa Trời" (Mác 10:25). Giàu có không có gì sai, nhưng sai ở chỗ xem giá trị của vật chất hơn giá trị của linh hồn. Kiếm tiền không có gì là xấu, nhưng xấu ở chỗ động cơ, mục đích, phương cách kiếm tiền không chính đáng.

2) Thịnh vượng là ý muốn Chúa?

Theo Thần Học Thịnh Vượng, tình trạng thuộc linh của Cơ Đốc nhân có thể được đánh giá bằng thành công vật chất của họ. Kenneth Hagin cho rằng những người sống trong cảnh nghèo đói là đang sống ngoài ý muốn của Chúa. Trong cuốn *New Thresholds of Faith*, Hagin đã viết, “Ngài muốn con cái Ngài được ăn những thứ ngon nhất, Ngài muốn chúng mặc những bộ quần áo đẹp nhất, Ngài muốn chúng lái những chiếc xe tốt nhất và Ngài muốn chúng có mọi thứ tốt nhất.” (Kenneth Hagin, *New Thresholds of Faith*, Tulsa OK: Faith Library, 1980, pp. 54-55).

Trong thời Cựu Ước, phước của Đức Chúa Trời thường gắn liền với sự thịnh vượng vật chất. Những nhân vật Cựu Ước như Áp-ra-ham, Y-sác, Gia-cốp, Giô-sép, Sa-lô-môn đều là những người giàu có, thịnh vượng. Tuy nhiên không phải nhân vật đức tin nào trong Cựu Ước cũng đều giàu có, thịnh vượng. Tiên tri Ê-li sống sót qua một nạn đói lớn nhờ lòng tốt của một bà góa nghèo (1 Các Vua 17:8-16). Bà Na-ô-mi với nàng dâu Ru-tơ sống trong cảnh túng thiếu vì góa chồng (Ru-tơ 1:1-6; 2:2-12; 4:13-17). Tiên tri A-mốt sống bằng nghề chăn cừu và làm thuê theo thời vụ (A-mốt 1:1; 7:14). Các nhân vật này không giàu nhưng Đức Chúa Trời luôn chu cấp họ đầy đủ. Ông Gióp là người “vốn trọn vẹn và ngay thẳng, kính sợ Đức Chúa Trời và lánh khỏi điều ác” và là người giàu có nhất Đông phương, nhưng có lúc ông đã phải tán gia bại sản và trải qua những đau đớn cả thể xác lẫn tinh thần.

Trong thời Tân Ước, thiên sứ đã gọi Ma-ri là người “được ơn.” Ê-li-sa-bét cũng gọi Ma-ri là người có phước trong đám phụ nữ, thai trong lòng Ma-ri cũng được phước (Lu-ca 1:41, 42). Nhưng rõ ràng phước ở đây không phải là vật chất. Khi đem dâng Chúa Giê-xu trong đền thờ, Giô-sép và Ma-ri chỉ có thể dâng “một cặp chim cu, hoặc chim bồ-câu con.” Đó là lễ vật tối thiểu của người nghèo không đủ sức dâng một con chiên theo luật lệ (Lu-ca 2:24; Lê-vi Ký 12:6-8). Bà Ma-ri có phước lớn, không phải về vật chất mà là được mang thai Con Đức Chúa Trời (Lu-ca 1:28, 30-32).

Chính Chúa Giê-xu cũng “không có chỗ mà gối đầu” (Lu-ca 9:57, 58). Sứ đồ Phao-lô đã giải thích rằng “Ngài vì anh em mà tự làm nên nghèo, hầu cho bởi sự nghèo của Ngài, anh em được nên giàu” (2 Cô-rinh-tô 8:9). Các môn đồ của Chúa không ai giàu. Sứ đồ Phi-e-rơ đã nói với người què xin tiền tại Cửa Đẹp: “Ta chẳng có vàng bạc chi hết, song điều ta có thì ta cho người: Nhân danh Đức Chúa Jê-sus-Christ ở

Na-xa-rét, hãy bước đi!” (Công Vụ 3:6). Sứ đồ Phi-e-rơ không giàu vật chất, nhưng ông giàu quyền năng! Đa số tín hữu Hội Thánh đầu tiên là những người nghèo. Gia-cơ đã viết cho Hội Thánh thời đó: “Đức Chúa Trời há chẳng lựa kẻ nghèo theo đời này để làm cho trở nên giàu trong đức-tin, và kế-tự nước Ngài đã hứa cho kẻ kính-mến Ngài hay sao?” (Gia-cơ 2:5). Ông Gai-út, người được mô tả là trung thành với chân lý, sống theo chân lý, nhưng lại có sức khoẻ yếu kém nên Sứ đồ Giăng đã cầu nguyện cho ông được khoẻ mạnh thể xác. Người có đức tin không hẳn là được thịnh vượng vật chất hay sức khoẻ, nhưng chắc chắn Chúa luôn chăm sóc, nuôi nấng những người có đức tin, như Đa-vít đã kinh nghiệm, “Trước tôi trẻ, rày đã già, nhưng chẳng hề thấy người công-bình bị bỏ, hay là dòng dõi người đi ăn mày” (Thi Thiên 37:25).

Thịnh vượng là ý muốn của con người hơn là ý muốn của Đức Chúa Trời. Con người ai cũng mong muốn giàu có, sức khoẻ. Ước muốn này không có gì sai nhưng Cơ Đốc nhân phải nhận ra đâu là ý muốn của Chúa và phải đặt ý muốn của Chúa trên ý muốn của con người. Nhiều khi Chúa muốn để cho con cái Ngài bị bệnh tật hoặc nghèo vật chất vì một mục đích tốt hơn, như Giám mục J. C. Ryle đã nói, “Sức khoẻ là điều tốt, nhưng bệnh tật sẽ tốt hơn nhiều nếu nó dẫn đến Chúa” (J. C. Ryle, *Expository Thoughts on the Gospel of Matthew: A Commentary*, Matthew 15, Aneko Press, 2020).

3) Thịnh vượng là dấu hiệu của người có đức tin?

Thần Học Thịnh Vượng nhấn mạnh rằng thịnh vượng vật chất là một dấu hiệu của người có đức tin, hàm ý rằng một người bị bệnh tật và nghèo thiếu là người không có đức tin. Thần Học Thịnh Vượng đánh giá đời sống thuộc linh của một người qua sự sở hữu vật chất, điều này hoàn toàn không phù hợp với Kinh Thánh.

Thần Học Thịnh Vượng xem đức tin là một phương tiện để đạt được lợi ích vật chất hơn là dấu hiệu về mối tương quan với Đức Chúa Trời. Điều này dẫn đến nguy cơ muốn sử dụng Chúa hơn là để Chúa sử dụng mình, đặt ý muốn của mình trên ý muốn của Chúa. Đức tin đem lại sự thịnh vượng là quan điểm phát xuất từ nhận thức lệch lạc về bản chất của Đức Chúa Trời, bản chất của tội lỗi và đau khổ đã được bày tỏ trong Kinh Thánh.

4) Gieo nhiều gặt nhiều?

Thần Học Thịnh Vượng thường kêu gọi dâng hiến (dựa trên Mác 10:29-30, Truyền Đạo 11:1; 2 Cô 9:6; Gal. 6:7; v.v...) và tin rằng Chúa sẽ ban lại nhiều hơn cho ai dâng hiến cách rời rạc. Gloria Copeland đã nói, “Cho 10 đô la và nhận 1.000 đô la; cho 1.000 đô la và nhận 100.000 đô la;... tóm lại, Mác 10:30 là một thỏa thuận rất tốt.” (Gloria Copeland, *God's Will is Prosperity* (Fort Worth, TX: Kenneth Copeland Publications, 1973, p. 54). Quan niệm này cho thấy Thần Học Thịnh Vượng được xây dựng trên những động cơ sai lầm, chẳng khác gì một hình thức giao dịch, đổi chác.

Gieo nhiều gặt nhiều là lời hứa, nhưng không nhất thiết sẽ gặt trong đời này khi chúng ta còn sống. Đức tin chân chính dẫn đến việc dâng hiến, ban tặng vì lòng biết ơn Chúa và nhậm tôn cao Ngài hơn là mong chờ Ngài bù đắp bằng phước hạnh vật chất ngay trong đời này. Chúa đã dạy “Khi người đãi tiệc, hãy mời những người nghèo khó, tàn tật, què quặt, đui mù thì người sẽ được phước, vì họ không thể trả ơn cho người; đến ngày người công chính sống lại, người sẽ được đền ơn.” (Lu 14:12-14). Kinh Thánh thường nhấn mạnh đến phần thưởng trong cõi đời đời. Ngài phán: “Hãy bán của cải mình mà làm việc thiện. Hãy sắm cho mình những túi tiền không hư cũ và kho báu không hao hụt ở trên trời, nơi kẻ trộm không đến gần được, mối mọt không làm hư hại được” (Lu 12:33).

Trong thời Cựu Ước với thần học mang tính *tại thế*, những người dâng hiến có thể được Chúa “mở cửa sổ trên trời đổ phước xuống cho đến nỗi không có chỗ chứa” (Ma-la-chi 3:10). Tuy nhiên trong thời Tân Ước với thần học mang tính *lai thế*, phước hạnh thường mang tính thuộc linh, có giá trị vĩnh cửu mà Cơ Đốc nhân sẽ nhận được trong tương lai. Tân Ước thường nhấn mạnh đến “phần thưởng trên trời” (Ma-thi-ơ 6:1, 10:42; Lu-ca 6:35; I Phi-e-rơ 1:9, I Cô-rinh-tô 3:15) và Chúa Giê-xu thường dạy các môn đồ tập trung vào các phước hạnh thuộc linh và phần thưởng trong cõi đời đời: “Đừng tích trữ cho mình kho báu ở dưới đất ... Nhưng hãy tích trữ cho mình kho báu ở trên trời” (Ma-thi-ơ 6:19-20).

5) Sự cứu chuộc bao gồm cả sức khoẻ và giàu có vật chất?

Thần học Thịnh Vượng cho rằng sự cứu chuộc không chỉ là sự cứu rỗi linh hồn nhưng bao gồm sự thịnh vượng vật chất và sức khoẻ. Thật ra, sự cứu chuộc (atonement) là sự hoà giải (reconciliation) giữa Đức Chúa Trời và con người qua Chúa Giê-xu Christ. Cứu chuộc chủ yếu là tái lập mối tương quan đúng đắn với Đức Chúa Trời, vì trước hết phải “tìm kiếm Nước Đức Chúa Trời và sự công chính của Ngài” (tức mối tương quan đúng đắn) và từ đó Ngài sẽ ban cho mọi ơn phước khác. Bản chất của sự cứu rỗi là mối tương quan với Đức Chúa Trời, không phải sở hữu vật chất. Chúa Giê-xu từng phán với đoàn dân: “Sự sống của người ta không phải cốt tủy của cái mình dư dật đâu” (câu 15b). Mục đích của đời sống con người không phải là sở hữu của cái. Giàu có là phước hạnh Chúa cho khi con người có mối tương quan đúng đắn với Chúa, biết sử dụng và quản lý của cải theo ý muốn Ngài.

Dĩ nhiên sự cứu chuộc bao gồm cả sự thịnh vượng mọi mặt, nhưng không nhất thiết bây giờ khi chúng ta còn sống tại trần gian, cũng không nhất thiết cho tất cả mọi người hôm nay, cho dù có đức tin. Khi còn trên trần gian, Chúa Giê-xu hoá bánh trong một số trường hợp và chữa lành bệnh tật cho một số người để cho thấy rằng Nước Thiên Đàng đã đến, nhưng chưa trọn vẹn cho đến khi Ngài trở lại. Những phép lạ này cho thấy Chúa luôn quan tâm chăm sóc con cái Ngài, đồng thời là biểu tượng để nói lên rằng một ngày kia mọi người sẽ được no đủ và chữa lành khi Nước Trời thể hiện trọn vẹn.

6) Giàu có vật chất hay giàu có tâm linh?

Trong Lu-ca 12:16-21, Chúa gọi người giàu trong câu chuyện là dại vì chỉ tập trung thì giờ, công sức tích trữ của cải cho đời tạm mà không hề chuẩn bị cho đời sau. Thật ra trên phương diện trần gian, ông ta là người khôn vì biết làm ra được nhiều của cải, biết lên kế hoạch cho tương lai, biết tiết kiệm và đầu tư lâu dài, biết nghỉ ngơi và tận hưởng kết quả. Nhưng ông là người dại vì không “giàu có nơi Đức Chúa Trời” – và nhất là không biết rằng sự sống của mình nằm trong tay Chúa: “Hỡi kẻ dại! Chính đêm nay linh hồn ngươi sẽ bị đòi lại; vậy những của cải ngươi đã sắm sẵn sẽ thuộc về ai?” (câu 20). Khi con người dùng cả cuộc đời mình để tích lũy nhưng khi qua đời không thể đem gì theo, để rồi kết thúc cuộc đời một cách vô nghĩa.

Chúa không ban giàu có vật chất, nhưng giàu có tâm linh. Trong lá thư gửi cho Hội Thánh Si-miê-cơ-nơ, Chúa Giê-xu phán: “Ta biết nỗi gian truân, và cảnh nghèo khó của ngươi—nhưng thực ra ngươi giàu có” (Khải 2:8, 9). Dù nghèo vật chất nhưng các tín hữu này giàu có tâm linh, họ có một thứ quý hơn vàng bạc, đó là đức tin. Nhưng với Hội Thánh Lao-đi-xê, Chúa phán: “Ngươi nói: Ta giàu, ta nên giàu-có rồi, không cần chi nữa; song ngươi không biết rằng mình khổ-sở, khôn-khó, nghèo-ngặt, đui-mù, và lỏa-lò.” (Khải 3:17,18). Trước mắt Đức Chúa Trời, giàu có vật chất trong đời này chỉ là sự nghèo nàn nếu không giàu có nơi Đức Chúa Trời.

Mục đích sống của Cơ Đốc nhân là tìm sự “giàu có nơi Đức Chúa Trời,” chứ không phải là giàu có vật chất ở đời này. Sứ đồ Phao-lô nhắc ông Ti-mô-thê “hãy khuyên bảo người giàu ở thế gian này đừng kiêu ngạo và đừng đặt hi vọng vào của cải không chắc chắn, nhưng hãy đặt hi vọng nơi Đức Chúa Trời là Đấng mỗi ngày ban mọi vật một cách dư dật để chúng ta vui hưởng” (1Ti-mô-thê 6:17).

Chúa không kết tội bất cứ ai giàu có, nhưng Chúa cảnh báo nghiêm trọng cho những ai lo tìm kiếm sự giàu có hơn là tìm kiếm Chúa, tin cậy của cải hơn là tin cậy Chúa (Phục Truyền 8:17-18). Chúa muốn chúng ta chú tâm tìm kiếm những thứ ở trên trời, đừng ham mến những thứ ở dưới đất (Cô-lô-se 3:1-4). Tập trung vào của cải vật chất, Thần Học Thịnh Vượng xem đức tin vào Chúa chỉ là một phương tiện để đạt được lợi ích vật chất hơn là chú trọng đến mối tương quan với Ngài.

Vua Sa-lô-môn là người giàu có, thịnh vượng không ai bằng, nhưng khi nhìn lại ông thấy tất cả chỉ là “hư không theo luồng gió thổi” – vì thế ông khuyên tất cả mọi người ngay từ khi còn thơ-ấu “hãy tưởng-nhớ Đấng Tạo-Hóa ngươi” – tức là trước khi về già, hãy thiết lập mối tương quan với Đức Chúa Trời, tìm kiếm sự công chính của Ngài, thay vì chú tâm tìm kiếm sự giàu có vật chất. Và cuối cùng ông kết luận, “Khá kính-sợ Đức Chúa Trời và giữ các điều-răn Ngài; ấy là trọn phận-sự của ngươi” (Truyện Đạo 12:1, 13).

7) Giao ước cũ hay Giao ước mới?

Thần Học Thịnh Vượng cho rằng giao ước Áp-ra-ham là lời hứa bao gồm sự thịnh vượng vật chất. Kenneth Copeland và Creflo Dollar lập luận rằng sự thịnh vượng của Áp-ra-ham được xem là một phần của giao ước, tức là lời hứa của Chúa cho Áp-ra-ham và dòng dõi của ông qua giao ước (Sáng Thế Ký 22:18). Các tín đồ ngày nay là người thừa hưởng giao ước Áp-ra-ham qua đức tin vào Chúa Giê-xu (Ga-la-ti 3:29), do đó cũng có quyền được hưởng sự thịnh vượng vật chất và thuộc linh như Áp-ra-ham (Rô-ma 4:17; Ga-la-ti 3:6-7).

Thần Học Thịnh Vượng thường trích dẫn Ga-la-ti 3:14 và tin rằng Cơ Đốc nhân ngày nay có thể tiếp cận các phước lành vật chất cũng như các phước lành thuộc linh của Áp-ra-ham (Kenneth Hagin, *New Thresholds of Faith*, (Tulsa OK: Faith Library, 1980), 54-55). John Hagee đã từng rao giảng rằng giao ước Áp-ra-ham cho chúng ta quyền đến gần “những giếng nước mà bạn không đào” và “Ngài sẽ ban cho bạn những vườn nho mà bạn không trồng và những ngôi nhà mà bạn không xây” (John Hagee, *Praise The Lord*, Trinity Broadcasting Network, ngày 8 tháng 1 năm 2003). Fred Price cũng đã nói, “Đấng Christ đã cứu chuộc chúng ta khỏi lời nguyền của Luật pháp để các phước lành của Áp-ra-ham có thể đến với chúng ta” và những phước lành này là “gia súc, vàng bạc, tôi trai, tôi gái, lạc đà và lừa. Áp-ra-ham đã được ban phước về mặt vật chất” (Frederick K. C. Price, *Prosperity on God's Terms* (Tulsa, Oklahoma: Harrison House, 1990).

Tuy nhiên, khi trích dẫn Ga-la-ti 3:14, Thần Học Thịnh Vượng đã giải thích sai ý định của Sứ đồ Phao-lô. Khi nói về phước lành ban cho Áp-ra-ham có thể đến với dân ngoại qua Chúa Giê-xu Christ, Phao-lô đang nói về những phước lành thuộc linh với lời hứa về Đức Thánh Linh, thay vì những phước lành vật chất. Giao ước Áp-ra-ham là giao ước với Y-sơ-ra-ên, dân được Ngài chọn, còn chúng ta, dân ngoại, là dòng dõi của Áp-ra-ham bởi đức tin, không phải thuộc Giao ước cũ, mà là thuộc Giao ước mới, tức giao ước của ân điển, là người được hưởng những phước lành thuộc linh của Áp-ra-ham. Những quyền lợi vật chất theo Giao ước Cũ trở thành quyền lợi thuộc linh theo Giao ước Mới.

III. KẾT LUẬN

Thần Học Thịnh Vượng đã bị những nhà thần học Tin lành thuần túy (Evangelical) phản bác vì đã đi sai lệch với Phúc Âm chân chính. David W. Jones, giáo sư tại Southeastern Baptist Theological Seminary, trong cuốn *Health, Wealth, and Happiness: How the Prosperity Gospel Overshadows the Gospel of Christ* đã phân tích và cho thấy thế nào Phúc Âm Thịnh Vượng đã che khuất Phúc Âm thật của Chúa Cứu Thế. Các tác giả cho rằng Thần Học Thịnh Vượng là thần học nghèo nàn vì đã giải thích sai lạc Kinh Thánh khi đặt nặng sự thành công vật chất lên trên giá trị tâm linh cốt lõi của Cơ Đốc giáo. Các tác giả kêu gọi độc giả trở lại với những giá trị cốt lõi của Cơ Đốc giáo thay theo đuổi vật chất và đắm chìm vào lối sống thịnh vượng.

Mục sư Rick Warren cho rằng “Ý tưởng Chúa muốn mọi người đều giàu có là ý tưởng vớ vẩn, tạo ra một thần tượng sai lầm” và ông chỉ ra rằng hàng triệu tín đồ trung thành của Chúa đang sống trong cảnh nghèo đói?” (Trích dẫn bởi David Van Biema and Jeff Chu trong “Does God Want You To Be Rich?” *Time*. September 10, 2006). Rick Warren cho rằng Thần Học Thịnh Vượng thúc đẩy việc sùng bái tiền bạc và đó là "một sai lầm chết người (a fatal mistake). Warren nhấn mạnh rằng “Cuộc sống sung mãn không liên quan gì đến sự sung túc về vật chất. Lòng trung thành với Chúa không đảm bảo thành công trong sự nghiệp hoặc thậm chí trong chức thánh. Đừng bao giờ tập trung vào vương miện tạm thời” (*The Christian Post* - Wednesday, August 10, 2016).

Nhà truyền giáo Billy Graham phê bình mạnh mẽ Thần Học Thịnh Vượng. Ông tin rằng Kinh Thánh không hứa hẹn sự giàu có về vật chất cho tất cả những ai theo Chúa. Graham nhấn mạnh rằng sự giàu có thực sự là về mặt tâm linh, không phải vật chất. Cơ Đốc nhân nên tập trung vào sự giàu có về mặt tâm linh hơn là của cải thế gian. Ông tin rằng những phước lành thực sự khi theo Chúa nằm ở sự tăng trưởng

tâm linh, được tha thứ và trở thành một phần trong gia đình của Chúa (*The Christian Post*, Thursday, September 22, 2016).

Mục sư John Piper, một nhà thần học nổi tiếng, cho rằng Thần Học Thịnh Vượng bóp méo thông điệp thực sự của Cơ Đốc giáo khi tập trung vào sự giàu có vật chất và sức khỏe như là dấu hiệu của sự ưu ái của Chúa. Piper cho rằng Thần Học Thịnh Vượng không có một giáo lý nghiêm túc về sự đau khổ, sự từ bỏ để theo Chúa. Ông cũng cảnh báo những người lãnh đạo Thần Học Thịnh Vượng về lối sống xa hoa và đề cao bản thân. John Piper cho rằng “Thần Học Thịnh Vượng sẽ không khiến bất kỳ ai ca ngợi Chúa Jesus, chỉ khiến người ta ca ngợi sự thịnh vượng” (John Piper, "Will Suffering Weaken My Ministry?" in *Desiring God*, March 4, 2020).

Tóm lại, Thần Học Thịnh Vượng được xây dựng trên những nền tảng không vững chắc.

Về Kinh Thánh, sự sai lầm của Thần Học Thịnh Vượng nằm ở chỗ giải thích sai lệch hoặc lạm dụng Kinh Thánh. Họ thường trích dẫn Kinh Thánh không đầy đủ hoặc ngoài ngữ cảnh, giải thích Kinh Thánh theo hướng nhấn mạnh sự thịnh vượng vật chất trong khi những phân đoạn Kinh Thánh đó cần được hiểu trong bối cảnh và ý nghĩa rộng hơn thay vì chỉ nói về lợi ích vật chất. Thần Học Thịnh Vượng đã lấy các đoạn văn ra khỏi ngữ cảnh để làm nền tảng cho quan điểm của mình, mâu thuẫn với thông điệp toàn diện của Kinh Thánh. Thần học hoặc giáo lý chân chính phải đặt nền tảng trên toàn bộ Kinh Thánh, không phải chỉ dựa trên những câu Kinh Thánh rời rạc, riêng rẽ.

Về thần học, Thần Học Thịnh Vượng cho rằng những ai có đức tin mạnh mẽ và dâng hiến nhiều sẽ nhận được nhiều phước lành vật chất, nhưng đó là cách hiểu lệch lạc về đức tin và ân sủng. Ân sủng không phải là cuộc giao dịch. Không thể vận dụng đức tin như phương tiện làm giàu, muốn Chúa làm theo ý mình hơn là mình phải làm theo ý Chúa. Tin rằng Cơ Đốc nhân dâng hiến rộng rãi sẽ được Chúa đền bù gấp bội cho thấy động cơ sai lầm của việc dâng hiến.

Kinh Thánh và lịch sử cứu chuộc là mặc khải tiệm tiến, nhưng Thần Học Thịnh Vượng đã dừng lại ở thần học mang tính tại thế của Cựu Ước mà không nghiêm túc hướng đến thần học mang tính lai thế của Tân Ước. Thần Học Thịnh Vượng vẫn còn ràng buộc bởi giá trị trần gian trong khi Đức Chúa Trời muốn con dân Ngài bởi đức tin chú tâm vào những giá trị vĩnh cửu, không dừng lại ở trần gian nhưng hướng đến quê hương trên trời. Đức tin là sự tin tưởng tuyệt đối vào Chúa, dù có phước lành vật chất hay không. Trở thành Cơ Đốc nhân có nghĩa là sẵn sàng hy sinh, ngay cả mạng sống, để vâng theo ý muốn Chúa, vì “thế-gian với sự tham-dục nó đều qua đi, song ai làm theo ý muốn của Đức Chúa Trời thì còn lại đời đời” (I Giăng 2:17).

Về mặt đạo đức, Thần Học Thịnh Vượng có thể dẫn đến sự lạm dụng và lợi dụng trong các hoạt động tôn giáo. Những lời hứa về sự giàu có và chữa lành được sử dụng như là công cụ để thu hút và tạo ảnh hưởng. Những người rao giảng Thần Học Thịnh Vượng đã lợi dụng lòng tin của nhiều người để làm giàu cho bản thân, sử dụng các khoản quyên tặng từ tín đồ để và sống xa hoa, trái ngược với lối sống khó nghèo của các Sứ đồ trong suốt thời gian làm chức vụ.

Cuộc sống Cơ Đốc nhân không phải lúc nào cũng khoẻ mạnh và thịnh vượng. Phúc Âm chân chính không hứa hẹn một cuộc sống thoải mái nhưng nhấn mạnh mối quan hệ đúng đắn với Chúa, dù phải trả giá. Chúa không muốn chúng ta sống nghèo khó, bệnh tật, nhưng mặt khác Ngài cũng muốn chúng ta phải trả giá để làm môn đồ của Ngài. Như Dietrich Bonhoeffer đã nói trong cuốn *The Cost of Discipleship*, ân điển của Chúa không phải là “ân điển rẻ tiền” (cheap grace). Nhận lãnh ân điển của Chúa không phải là không cần ăn năn về tội lỗi và không cần trả giá để theo Ngài.

Kinh Thánh không dạy chúng ta cách để trở nên giàu có vật chất nhưng dạy cách để trở nên “giàu có nơi Đức Chúa Trời.” Phúc Âm Thịnh Vượng không phải là Phúc Âm chân chính. Phúc Âm Thịnh Vượng chỉ là Phúc Âm “nghèo nàn” vì quá quan tâm đến sự giàu có vật chất mà không quan tâm đến sự giàu có nơi Đức Chúa Trời, tìm kiếm những thứ có giá trị tạm thời hơn là những điều có giá trị đời đời.